

จดหมายข่าว

พลังใบ

ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

ปีที่ 23 ฉบับที่ 12 ประจำเดือน กันยายน พ.ศ. 2564

ISSN 1513-0010

2

รายงาน

- เพาะเห็ดภูฏาน สร้างอาหาร สร้างรายได้ สู้ภัย โควิด 19

7

ขอกุญด้วยคน

- เกษตรกรขยายพันธุ์สะตอตรัง1 ต่อยอดศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง

10

ฉีกซอง

- เมื่อ Cannabis ถูกกฎหมาย งานนำเข้าเมล็ดพันธุ์ก็มา

16

จากโต๊ะบอกร

- พืชสงวน 11 ชนิด ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เพาะเห็ดภูฏาน

สร้างอาหาร สร้างรายได้

รัชฎากรณ์ กองแหม

สู้ภัย โควิด 19

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่แพร่ระบาดหนักในประเทศจีนและอีกหลายประเทศทั่วโลกรวมถึงประเทศไทย นอกเหนือจากผลกระทบที่ร้ายแรงต่อปัญหาด้านสุขภาพของมนุษย์แล้ว ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศเนื่องจากธุรกิจหลายประเภทต้องหยุดชะงักหรือปิดกิจการทำให้คนตกงานเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานอย่างหนัก ช่วงไตรมาส 2 ของปี 63 ตัวเลขคนตกงานถึง 7.5 แสนคน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงาน 1.95 % ซึ่งเป็นอัตราสูงที่สุดในรอบ 11 ปี และมีแรงงานที่ต้องหยุดงานชั่วคราวถึง 2.5 ล้านคน กลุ่มคนที่ตกงานจึงให้ความสนใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องด้วยสามารถผลิตเป็นอาหารเพื่อรับประทานและสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว การเพาะเห็ดเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง ทั้งนี้เนื่องจากให้ผลตอบแทนเร็ว ใช้พื้นที่ไม่มาก ลงทุนไม่สูง อีกทั้งสามารถนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้เป็นวัสดุเพาะได้หลายชนิด ไม่ว่าจะเป็น ตอฟางข้าว เปลือกมันสำปะหลัง ทะลายปาล์ม ชังข้าวโพด เป็นต้น เห็ดภูฏานเป็นเห็ดที่มีผู้นิยมเพาะมากที่สุด เนื่องจากเห็ดชนิดนี้เพาะง่าย ออกดอกสม่ำเสมอ สามารถเก็บผลผลิตได้นาน ทำให้คืนทุนได้เร็ว เป็นเห็ดที่มีน้ำหนักรวมสูง เพาะได้ทั่วทุกภาคของประเทศ อีกทั้งการดูแลรักษาไม่ยุ่งยาก การเพาะเห็ดชนิดนี้จึงเป็นก้าวแรกที่สำคัญของคนที่เข้าสู่อาชีพเพาะเห็ด

เห็ดภูฏานมาจากไหน?

เห็ดภูฏาน (*Pleurotus* sp. from Bhutan) เป็นเห็ดสกุลนางรม มีลักษณะคล้ายเห็ดนางฟ้ามาก เป็นเห็ดที่เกิดขึ้นบนต้นไม้เนื่ออ่อนที่ตายแล้ว เจริญได้เร็วมากซึ่งพบที่ประเทศภูฏาน ได้มีการนำเชื้อเห็ดภูฏานเข้ามาในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2526 โดย ดร.อานนท์ เอื้อตระกูล จากนั้นมีการนำมาเพาะและคัดเลือกพันธุ์ (Selection) ให้ได้สายพันธุ์ที่สามารถปรับตัวให้เพาะได้ในประเทศไทย เชื้อเห็ดภูฏานจึงได้แพร่กระจายออกสู่เกษตรกรผู้เพาะเห็ดอย่างกว้างขวาง เนื่องจากมีคุณลักษณะที่ดีกว่าเห็ดนางฟ้าและเห็ดนางรมชนิดอื่น ๆ เช่น การเจริญของเส้นใยและการออกดอก ทนทานต่อสภาพอากาศเปลี่ยนแปลงได้กว้าง ออกดอกได้ตลอดทั้งปี และมีความสามารถในการเจริญแข่งขันกับเชื้อจุลินทรีย์แข่งขันอื่น ๆ ได้ดี กรมวิชาการเกษตรได้ดำเนินการวิจัยทั้งการคัดเลือกพันธุ์และปรับปรุงพันธุ์มาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บริการแก่เกษตรกรและผู้สนใจ โดยงานวิจัยคัดเลือกพันธุ์ได้นั้นมีสายพันธุ์เห็ดภูฏานทั้งสีครีมและสีเทาเข้ม เช่น เห็ดภูฏาน 2 และเห็ดภูฏาน 3 เป็นต้น

ในปี 2561 กลุ่มวิจัยและพัฒนาเห็ด สำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ กรมวิชาการเกษตร มีเห็ดภูฏานลูกผสมที่เกิดจากการปรับปรุงพันธุ์โดยการผสมพันธุ์ ได้แก่ เห็ดภูฏาน 4 (P3xSA6) , ภูฏาน 5 (P3xSB24) และ ภูฏาน 6 (P3xSE5) ให้บริการแก่เกษตรกร รวมถึงหน่วยงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกกรมวิชาการเกษตร เห็ดภูฏานลูกผสมที่ได้เมื่อเปรียบเทียบกับสายพันธุ์เดิมของกรมวิชาการเกษตร พบว่าเห็ดภูฏานลูกผสมให้ผลผลิตที่สม่ำเสมอ น้ำหนักดอกเห็ดสูง ขนาดและสีของดอกเห็ดตรงตามความต้องการของตลาดและผลผลิตสูงกว่าเมื่อเพาะเลี้ยงในช่วงฤดูร้อน

ประโยชน์ของเห็ดภูฏาน มีอะไรบ้าง?

เห็ดภูฏานเป็นเห็ดที่มีรสชาติอร่อย นำมาประกอบอาหารได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะ ต้ม ผัด ทอด ปิ้งย่าง และยังสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้หลายแบบ เช่น แหนมเห็ด เห็ดสวรรค์ น้ำพริกเห็ด เห็ดอบกรอบ เป็นต้น นอกเหนือจากความอร่อยแล้วเห็ดภูฏานยังมีประโยชน์ต่อร่างกายไม่แพ้เห็ดชนิดอื่น ๆ โดยพบว่าคุณค่าทางโภชนาการของเห็ดภูฏาน 100 กรัม นั้นจะให้พลังงาน 39.99 กิโลแคลอรี, พลังงานจากไขมัน 0.27 กรัม, คาร์โบไฮเดรต 7.75 กรัม, โปรตีน 2.18 กรัม, ไขมัน 0.03 กรัม, ความชื้น 89.22 กรัม, เกลือ 0.82 กรัม, น้ำตาล 0.60 กรัม, เส้นใย 5.43 กรัม, วิตามิน บี 2 0.12 มิลลิกรัม, ฟอสฟอรัส 90.70 มิลลิกรัม, โซเดียม 1.976 มิลลิกรัม, แคลเซียม 1.646 มิลลิกรัม และ เหล็ก 0.772 มิลลิกรัม นอกจากนี้ยังพบสารพลูโรทินโพลีแซคคาไรด์ (Pleurotin Polysaccharide) ซึ่งเป็นสารสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายช่วยกระตุ้นภูมิคุ้มกันของร่างกายต่อต้านฤทธิ์การเกิดมะเร็งและลดอนุมูลอิสระ และยังมีรายงานวิจัยพบว่า สารสกัด β -glucan จากเห็ดภูฏานมีฤทธิ์ลดการอักเสบในหนูทดลองที่ถูกกระตุ้นให้เกิดการอักเสบด้วย formalin เมื่อเปรียบเทียบกับยา diclofenac อีกด้วย

การเพาะเห็ดภูฏานมีวิธีการอย่างไร?

การผลิตเห็ดภูฏานมีขั้นตอนการดำเนินงานเหมือนกับ การเพาะเห็ดในถุงพลาสติกชนิดอื่น ๆ ขั้นตอนหลัก ประกอบด้วย การผลิตเชื้อเห็ดบริสุทธิ์ การผลิตเชื้อเห็ดขยายหรือเห็ดเพาะ และการผลิตก้อนเชื้อเห็ดสำหรับเปิดดอกเห็ด แต่ในที่นี้จะขอกกล่าวถึงเฉพาะ ขั้นตอนการผลิตก้อนเชื้อเห็ดสำหรับเปิดดอกเห็ด ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่สามารถทำได้เอง

เชื้อขยาย/เชื้อเพาะ

เลี้ยงในอาหารเพาะที่นึ่งฆ่าเชื้อแล้ว

ป่มเส้นใย

เปิดดอก

วัสดุและอุปกรณ์

1. อาหารเพาะ
2. เชื้อเห็ดขยายหรือเชื้อเห็ดเพาะ**
3. ถังพลาสติกทึบร้อน ขนาด 7 x 13 นิ้ว
4. คอกพลาสติก ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1-1.5 นิ้ว
5. ฝ้ายหรือสำลี ยางรัด
6. หม้อน้ำไม่อัดความดัน หรือหม้อน้ำความดัน
7. โรงเรือนหรือสถานที่ สำหรับบ่มเส้นใยและเปิดดอก

**สำหรับเชื้อเห็ดขยายหรือเชื้อเพาะนั้น เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจควรเลือกซื้อเห็ดจากผู้ผลิตเชื้อเห็ดที่ผ่านการรับรองหลักปฏิบัติสำหรับการผลิตเชื้อเห็ด (มกษ.2507-2559) ซึ่งสามารถตรวจสอบข้อมูลได้จากเว็บไซต์ของกองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช กรมวิชาการเกษตร (https://www.doa.go.th/psco/?page_id=1200)

การเตรียมอาหารเพาะ

สูตรที่ 1

ขี้เลื่อยแห้ง	100	กิโลกรัม
รำละเอียด	3-5	กิโลกรัม
ดีเกลือ	0.2	กิโลกรัม
ปูนขาวหรือแคลเซียมคาร์บอเนต	1	กิโลกรัม
ผสมน้ำให้มีความชื้น	60-70	%
คลุกผสมให้ทั่ว ใช้ทันทีภายใน	24	ชั่วโมง

สูตรที่ 2

ฟางสับ 2-3 นิ้ว	100	กิโลกรัม
แคลเซียมคาร์บอเนต	2	กิโลกรัม
รำละเอียด	5-8	กิโลกรัม
ผสมน้ำให้มีความชื้น	60-70	%
หมักสวนผสมไว้ 8-10 วัน โดยกลับกองทุก 2 วัน		

นอกจากนี้ยังมีวัสดุอื่นอีกหลายชนิดที่สามารถนำมาใช้เพาะเห็ดดูงานได้ผลดี เช่น ชานอ้อย ชังข้าวโพด เป็นต้น

วิธีการเพาะ

1. บรรจุอาหารเพาะลงในถังพลาสติกทึบร้อน กดให้แน่นตึง สูงประมาณ 2/3 ของถัง
2. รวบปากถัง ปิดอากาศออก สวมคอกพลาสติก แล้วพับปากถังพาดลงมา รัดยางให้แน่น อุดด้วยสำลีหรือฝ้าย จากนั้นปิดทับด้วยกระดาษหรือฝาครอบพลาสติก
3. นำไปนึ่งฆ่าเชื้อด้วยถังนึ่งไม่อัดความดันหรือใช้หม้อน้ำความดันอุณหภูมิ 90-100 องศาเซลเซียส เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง ทิ้งไว้ให้ถุเย็น
4. นำถังอาหารเพาะออกมา พักให้เย็น ใส่เชื้อเห็ดขยายที่เลี้ยงในเมล็ดข้าวฟ่าง ถังละประมาณ 10-15 เมล็ด (เขย่าเมล็ดข้าวฟ่างให้กระจายออกจากบริเวณคอกขวด) เปิดและปิดจุกสำลีโดยเร็ว โดยปฏิบัติในที่สะอาดมิดชิด ไม่มีลมโกรก
5. นำไปวางในที่สำหรับบ่มเส้นใย มีอุณหภูมิประมาณ 25-30 องศาเซลเซียส ไม่จำเป็นต้องมีแสง ไม่ต้องให้น้ำที่ก้อนเชื้อจนเส้นใยเห็ดเริ่มรวมตัวกันเพื่อเจริญเป็นดอกเห็ด นำไปเปิดถังให้ออกดอกต่อไป

สถานที่หรือโรงเรือนสำหรับเปิดดอก

ควรเป็นสถานที่สะอาด สามารถรักษาความชื้นและการถ่ายเทอากาศได้ดี ไม่ร้อน ภายในอาจทำชั้นวางก้อนเชื้อเห็ดหรือใช้เบ้าสำหรับแขวนก้อนเชื้อ โรงเรือนสำหรับเปิดดอกควรให้มีขนาดที่สัมพันธ์กับจำนวนของก้อนเชื้อ เพื่อรักษาความชื้นและการถ่ายเทอากาศภายในโรงเรือน เช่น ขนาดกว้าง x ยาว x สูง = 3 x 4 x 2.5 เมตร สามารถบรรจุก้อนเชื้อเห็ดได้ประมาณ 1,500 ก้อน เป็นต้น

การปฏิบัติดูแลรักษา

เห็ดภูฏานใช้เวลาเจริญในระยะเส้นใยประมาณ 1-1.5 เดือน ต่ออาหารเพาะ 1 กิโลกรัม เมื่อเส้นใยเริ่มรวมตัวกันถอดสำลีหรือฝ้ายและคอกขวด นำก้อนเชื้อไปวางในโรงเรือน เพื่อให้เห็ดเกิดดอก รักษาอุณหภูมิ 25-32 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ 70-90 % แสงสว่างเล็กน้อย การให้ความชื้นภายในโรงเรือนไม่ควรให้น้ำขังอยู่ภายในก้อนเชื้อและไม่ควรให้ถูกดอกเห็ดโดยตรง ถ้าจำเป็นควรให้เป็นละออง

ข้อควรระวัง ต้องรักษาความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงานและโรงเรือนเพาะเห็ด เพื่อหลีกเลี่ยงการสะสมของเชื้อจุลินทรีย์ปนเปื้อนและศัตรูเห็ด

การเก็บผลผลิต

เก็บดอกเห็ดเมื่อบานเต็มที่ แต่ขอบหมวกยังไม่บานช่วย ต้องเก็บดอกเห็ดในช่อเดียวกันให้หมด วิธีการเก็บให้ใช้มือจับที่โคนดอกแล้วบิดไปมา และดึงออกมาเบา ๆ อย่าให้มีเศษเหลือติดค้างอยู่กับก้อนเชื้อเนื่องจากจะทำให้เน่า จุลินทรีย์ปนเปื้อนและศัตรูเห็ดจะเข้าทำลายได้ เมื่อเก็บดอกเห็ดมาแล้วไม่ควรล้างเห็ดหรือทำให้เห็ดเปียกน้ำ ใช้มีดหรือกรรไกรตัดเอาส่วนโคนที่มีเศษเชื้อติดดอกมาทิ้ง จากนั้นนำไปวางใส่ตะกร้าที่สะอาดเพื่อเตรียมจำหน่ายต่อไป ดอกเห็ดภูฏานมีราคาจำหน่ายประมาณ 35-60 บาท/กิโลกรัม ก้อนเชื้อเห็ดภูฏานขนาดน้ำหนัก 1 กิโลกรัมจะให้ผลผลิตดอกเห็ด ครั้งละ 50-60 กรัม แต่ละก้อนให้ผลผลิตประมาณ 4-5 รุ่น แต่ละรุ่นมีระยะห่างในการเกิดดอกประมาณ 10-15 วัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. 2544. การเพาะเห็ดเศรษฐกิจ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. กรุงเทพฯ. 146 หน้า.
- สมาคมนักวิจัยและเพาะเห็ดแห่งประเทศไทย. 2553. คู่มือการผลิตเห็ดภูฏานตามแนวทางเกษตรที่ดีเหมาะสม (GAP). กรุงเทพฯ. 79 หน้า.
- Jose, N., Ajith, T. A., and Janardhanan, K. K. (2002). Antioxidant, anti-inflammatory, and antitumor activities of culinary-medicinal mushroom *Pleurotus pufmonanus* (Fr.) Quel. (Agaricomycetidae). *International Journal of Medicinal Mushrooms*. 4(4):329-35.

เกษตรกรขยายพันธุ์ สะตอสร้าง 1

ถ่ายทอดสู่เกษตรกร

จากผลงานวิจัยและพัฒนาพันธุ์สะตอพันธุ์พื้นเมืองจนได้สะตอพันธุ์ตรัง 1 ของศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร จนมีผู้จองต้นพันธุ์สะตอตรัง 1 จำนวนกว่า 70,000 ต้น แต่ยังไม่สามารถผลิตสนองความต้องการของเกษตรกรผู้จองเข้ามาได้

คุณสมสุข ศรีวาปะ เกษตรกรชาวสวนยาง มีอาชีพเพาะกล้ายางพาราจำหน่าย อยู่บ้านเลขที่ 62/1 ม.9 ต.ทุ่งค่าย อ.ย่านตาขาว จ.ตรัง เล่าให้ฟังว่าเมื่อ 3 ปีที่แล้ว ดร.บุญชนะ วงศ์ชนะ ขณะนั้นเป็นนักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ อยู่ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง ปัจจุบันนี้ท่านย้ายไปดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ได้ให้กิ่งพันธุ์ผมมา ก็ได้นำมาติดตาบ้าง เสียบข้างบ้างได้ประมาณ 300 ต้น ซึ่งได้เตรียมต้นกล้าไว้ 400-500 ต้น ต้นกล้าสะตอมีอายุประมาณ 8 เดือน ความสูงเฉลี่ยประมาณ 80-100 เซนติเมตร

ตัดลำต้นเมื่ออายุ 1 ปี ภาพนี้อายุ 1 ปี 8 เดือน

» การขยายพันธุ์ต้นกล้าสะตอ

คุณสมสุข บอกว่าการผลิตต้นกล้าในระยะแรกผลิตได้น้อย เนื่องจากแปลงกิ่งพันธุ์มีจำนวนจำกัด ต้องพยายามดูแลลักษณะเด่นของแต่ละต้น เช่น การออกช่อดอก ดูว่าต้นไหนออกดอกไว ประมาณ 2-3 ปี จึงจะมีช่อดอกให้เห็น เราก็จะนำกิ่งพันธุ์ของต้นเหล่านั้น นำมาเป็นต้นกล้า เลี้ยงอยู่ประมาณ 8-10 เดือน จึงจะได้ต้นกล้าที่แข็งแรง ซึ่งเป็นเวลานานพอสมควร

การเลี้ยงกิ่งพันธุ์ใช้เวลา 5-8 เดือน เพื่อเลือกกิ่งที่เหมาะสมกับต้นกล้า คือให้ขนาดของตาสะตอใกล้เคียงกับต้นกล้าที่จะติดตา เรียกว่าให้เกิดความสมดุลระหว่างกิ่งพันธุ์ดีกับต้นกล้า

» พื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกสะตอ

ภาคใต้เป็นดินแดนของสะตอ คุณสมสุขบอก แต่ก็สามารถปลูกได้หลายภาค เช่น ภาคตะวันออก จ.ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และ จ.ประจวบคีรีขันธ์ ภาคเหนือก็มีผู้นำไปปลูก เช่น จ.เชียงใหม่ ในภาคอีสานก็มีผู้นำไปปลูก เช่น จ.สุรินทร์ บุรีรัมย์ เป็นต้น

สะตอชอบดินเหนียวร่วนระบายน้ำได้ดีไม่ขึ้นแฉะ ทางภาคใต้ส่วนมากเกษตรกรจะปลูกไว้ในบริเวณบ้านประมาณ 3-5 ต้น หรือปลูกตามแนวดิน แต่ระยะหลังมีเกษตรกรหลายรายสนใจปลูกเป็นไร่

สำหรับผู้ที่จะปลูกเป็นไร่ ควรใช้ระยะปลูก 7x7 เมตร หรือ 8x8 เมตร กรณีที่ปลูกเป็นพืชแซม ต้องปลูกห่างจากพืชหลักไม่ต่ำกว่า 7 เมตร และต้องเป็นต้นไม้ที่ไม่บดบังแสงแดด

คุณสมสุขกับคุณธัมภ์ชญา
ที่แปลงเพาะกล้าสะตอ

» การผลิตนอกฤดูของสะตอพันธุ์ ตรัง 1

สะตอพันธุ์ตรัง 1 สามารถออกดอกได้มากกว่า 1 ครั้งในรอบปี ช่วงเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม นอกฤดูช่วงเดือนพฤศจิกายน-เมษายน การออกฝักอย่างสม่ำเสมออยู่ที่การดูแลรักษา คุณสมสุขบอก

คุณสมสุข อธิบายต่อไปว่าการนำสะตอพันธุ์ตรัง 1 ไปปลูกในภาคอื่น ๆ เช่น ภาคอีสาน ผลผลิตรูปร่างฝัก จำนวนเมล็ด อาจจะเปลี่ยนไปแต่ไม่มากนัก ถ้าไม่แล้งในระยะฝักอ่อน ในภาคอีสานสะตอจะออกฝักตอนเข้าฤดูฝนเหมือนภาคใต้ แต่ถ้าฝนทิ้งช่วงต้องให้น้ำสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ตามความเหมาะสม

สำหรับการจำหน่าย คุณสมสุข บอกว่า ชาวบ้านนิยมขายเป็นฝัก ช่วงนอกฤดูราคาดี ขายได้ฝักละ 10 บาท ถ้าในฤดูฝักละ 3-5 บาท ทางภาคตะวันออกและภาคอีสาน ขายได้ราคาแพงกว่าภาคใต้ ขายเป็นกิโลกรัม ประมาณ 60-80 บาทต่อกิโลกรัม และมีพ่อค้ามารวบรวมไปขายที่ประเทศญี่ปุ่นด้วย

ปัจจุบันคุณสมสุขมีต้นพันธุ์อยู่ประมาณ 50 ต้น มีสะตอพันธุ์ตรัง 1 ปลูกไว้ในสวน 20 ต้น และปลูกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ได้ผลิตต้นกล้าได้หลายพันต้น มีผู้สั่งไปปลูกทั้งภาคเหนือ อีสาน และภาคตะวันออก เป็นการเผยแพร่สะตอพันธุ์ตรัง 1 อันเป็นผลงานปรับปรุงพันธุ์สะตอของคุณยวีจัยพืชสวนตรัง สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร

» การใส่ปุ๋ย

ควรใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในช่วง 1-3 ปีแรก ในระยะแรกปลูกควรใส่ 2-3 เดือนต่อครั้ง ถ้าหลังเก็บเกี่ยวแล้วใช้สูตร 15-15-15 เหมือนเดิม ก่อนออกดอก 2-3 เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร 13-13-21 หรือ 8-24-24 อย่งไรก็ตามในปีแรก ถ้าเข้าหน้าแล้งควรให้น้ำด้วย สะตอจะได้โตอย่างต่อเนื่อง

» การตัดแต่งกิ่ง

คุณสมสุข อธิบายว่า ในช่วง 1-2 ปีเป็นช่วงที่มีความสำคัญมาก หลังจากปลูกได้ 1 ปีให้ตัดลำต้นที่ความสูง 1.2-1.5 เมตร หรือในขณะที่ยังมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 นิ้ว สะตอจะแตกกิ่งก้านสาขาออกไปกว้างมาก และจะทำให้กิ่งรุ่นที่ 2-3 ห้อยลงมามาก และควรค้ำลำต้นให้ตรงในช่วง 1-2 ปีเท่านั้น

สะตอจะออกช่อดอกที่ปลายกิ่ง ถ้าเราทำให้ปลายกิ่งแตกออกมากจะได้หลายช่อ และสะดวกในการเก็บเกี่ยว ดังนั้นการตัดแต่งกิ่งในช่วงแรกจึงมีความสำคัญ

เกษตรกรที่สนใจปลูกสะตอพันธุ์ตรัง 1 ติดต่อ
ได้ที่โรนายนสมสุข ศรีว-ปะ เลขที่ 62/1 ม.9
ต.ทุ่งค่าย อ.บ้านตาขาว จ.ตรัง 92140
โทรศัพท์ 08 9873 5131 หรือคุณธัมภ์ชญา
ศรีว-ปะ โทรศัพท์ 09 5256 3193

เมื่อ Cannabis

ถูกกฎหมาย งานนำเข้า เมล็ดพันธุ์ก็มา

อัญญา สุวรรณกุล

เดือนสุดท้ายของปีงบประมาณ 2564 กับสถานการณ์ในเวลาที่ยืดหยุ่นฉบับ คือ ภาครัฐเริ่มปรับมาตรการให้อยู่กับการระบาดของเชื้อโควิด-19 ได้อย่างสงบ อาศัยความมีวินัยและป้องกันตนเองของภาคประชาชน และความร่วมมือในการควบคุมโรคทดแทนการบังคับด้วยกฎหมาย ในขณะที่ภาคราชการในพื้นที่สีแดงเข้ม ยังคงมาตรการ Work from home กันต่อไป โดยจะประเมินสถานการณ์อีกครั้งหลังวันที่ 15 กันยายน 2564 ผลการประเมินจะออกมาเป็นอย่างไร คงขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของเราทุกคนในช่วง 15 วันนี้ และได้แต่หวังว่า ความร่วมมือที่ทุกฝ่ายมีให้กัน จะสามารถพลิกฟื้นสถานการณ์ของชาติบ้านเมืองขึ้นมาได้

หลายภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนมีการปรับรูปแบบการใช้ชีวิตและการทำงานมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เชื้อโควิด-19 เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ผู้อ่านหลายท่านอาจกลับไปสู่ถิ่นฐานบ้านเกิด และสร้างอาชีพใหม่ขึ้นมาเลี้ยงตนเองและครอบครัว รวมทั้งมีความสุขกับวิถีชีวิตที่ปรับเปลี่ยนไป จนกระทั่งการเดินทางเข้ามาสู่ศูนย์กลางของอำนาจและเศรษฐกิจแบบสังคมเมือง อาจไม่จำเป็นอีกต่อไป

ช่วงเวลานี้ มีศัพท์บัญญัติใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาเพราะโควิด-19 อยู่หลายคำ หนึ่งในนั้น คือ **workation** การทำงานและการพักผ่อนไปพร้อมกัน ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดขอให้สัญญาณอินเทอร์เน็ต ทุกที่เป็นที่ทำงานได้เสมอ ดังนั้น ที่ทำงานที่มีบรรยากาศของการพักผ่อน จึงเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจสำหรับผู้คนในสังคมอยู่กับโควิด-19 อย่างเป็นสุขและปลอดภัย รวมถึงเป็นโอกาสให้กับหลาย ๆ สถานที่ของไทยที่จะใช้ความโดดเด่นของตนเองขยายสู่การรองรับ **workation**

ในขณะที่มาตรการควบคุมการระบาดของเชื้อโควิด-19 มีการปรับเปลี่ยนไป บทบาทของกรมวิชาการเกษตรสำหรับการควบคุมพืชในสกุล Cannabis ได้ปรับเปลี่ยนไปเช่นกัน ท่านผู้อ่านหลายท่านอาจสงสัยว่า Cannabis มันคืออะไร หากเฉลยว่า **มันคือกัญชงและกัญชา** หลาย ๆ ท่านอาจจะรู้จักพืชเหล่านี้มาพอสมควรแล้ว “อีกรอง” ในฉบับนี้ จะขอนำท่านผู้อ่านไปทำความเข้าใจต่อประเด็นของการควบคุมและการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ของพืชสกุลนี้ ในบทบาทของกรมวิชาการเกษตร หากท่านใดสนใจจะนำเข้ามาจากต่างประเทศ ต้องทำอย่างไร โปรดติดตาม

กัญชา (Marijuana)

ลักษณะของใบ

ใบเล็ก แคบ ยาว
สีเขียวจัด มี 5-7 แฉก

ลักษณะลำต้น

ลำต้นเตี้ยเป็นพุ่ม

กัญชง (Hemp)

ใบใหญ่ เรียงตัวค่อนข้างห่าง
สีเขียวอ่อน มี 7-11 แฉก

ลำต้นสูงเรียวยาว

https://www.innnews.co.th/lifestyle/news_1894/

www.innnews.co.th

สำนักข่าวอินเน็
innnews

INN_NEWS

สำนักข่าว inn

INNNEWS

เมล็ดพันธุ์ควบคุมกับกฎหมายพันธุ์พืช

หลังจากการประกาศให้พืชในสกุล Cannabis เป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 ทำให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ได้ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 พืชในกลุ่มนี้จึงได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการนำมาใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ เวชสำอาง กลุ่มผลิตภัณฑ์จากเส้นใยธรรมชาติ รวมถึงเป็นวัตถุดิบในการปรุงอาหาร ซึ่งเริ่มเห็นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับพืชสกุลนี้ออกมาหลายชนิด จากความต้องการใช้ที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการเมล็ดพันธุ์ก็เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

สำหรับพืชในสกุล Cannabis ประกอบด้วย กัญชา (*Cannabis sativa*) และ กัญชง (*Cannabis sativa* L. *susp. Sativa*) พืชทั้งสองชนิดมีลักษณะทางพฤกษศาสตร์ที่ใกล้เคียงกันมาก โดยตามกรอบของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษดังกล่าว พิจารณาจำแนกพืชทั้งสองชนิดออกจากกันด้วยปริมาณสารเตตราไฮโดรคาบินอล (Tetrahydrocannabinol, THC) และกำหนดเงื่อนไขการอนุญาตที่แตกต่างกันไปด้วย โดยกัญชาอนุญาตให้เฉพาะกิจกรรมของหน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่ร่วมกับหน่วยงานรัฐ ส่วนกัญชงเปิดกว้างให้บุคคลทั่วไปมีกิจกรรมได้

ย้อนกลับมายังพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายอีกฉบับที่รับผิดชอบโดยกรมวิชาการเกษตร กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมและคุ้มครองเกษตรกรให้ใช้พืชพันธุ์ดีในการเพาะปลูกได้อย่างเพียงพอ และผู้ประกอบการค้าเมล็ดพันธุ์พืชสามารถดำเนินธุรกิจได้ด้วยดี รวมถึงส่งเสริมให้มีการคิดค้นและปรับปรุงพืชพันธุ์ใหม่ ตลอดจนควบคุมการค้าระหว่างประเทศของพืชในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งสัตว์และพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์หรือ อนุสัญญา CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)

รูปแบบของการควบคุมและกำกับดูแลของกฎหมายฉบับนี้ ในส่วนของการกำหนดให้เป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุม ต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพันธุ์พืช ซึ่งมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน โดยออกเป็นประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คณะกรรมการพันธุ์พืช ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 5 ท่าน เป็นหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แต่งตั้ง สำหรับผู้ทำหน้าที่เลขานุการ คือ ผู้อำนวยการสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร และกลุ่มควบคุมพันธุ์พืช สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร เป็นฝ่ายเลขานุการ

ปัจจุบันเมล็ดพันธุ์ควบคุมมีทั้งสิ้น 34 ชนิด โดยกัญชง กัญชา ทุกพันธุ์ ถูกประกาศให้เป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุม เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564 กำหนดความงอกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และความบริสุทธิ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 99 และต้องเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์กัญชา กัญชงไว้ในสถานที่เก็บเมล็ดพันธุ์ที่ได้รับอนุญาตและเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ ซึ่งพิเศษกว่าเมล็ดพันธุ์ควบคุมชนิดอื่น ๆ ที่เคยประกาศไปแล้ว

โดยปกติเมื่อประกาศพืชชนิดใดเป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุมแล้ว ส่งผลให้ผู้ประกอบการเมล็ดพันธุ์ที่เกี่ยวข้องกับเมล็ดพันธุ์ควบคุม จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเริ่มจากการขออนุญาตประกอบกิจการตามประเภทกิจการ ได้แก่ รวบรวม ขยาย นำเข้า ส่งออก และนำผ่าน ทั้งนี้ ต้องแจ้งรายละเอียดของเมล็ดพันธุ์ควบคุมพร้อมกับแสดงเลขที่แบบแจ้งที่ฉลากผลิตภัณฑ์ กิจกรรมดังกล่าว มีกลุ่มควบคุมพันธุ์พืชและสารวัตรเกษตรควบคุมดูแล ในส่วนของการนำเข้า-ส่งออกเมล็ดพันธุ์ควบคุม ผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตแล้ว จะต้องแจ้งรายการนำเข้า-ส่งออกทุกครั้ง โดยเฉพาะในส่วนของ การนำเข้านั้น นอกจากขั้นตอนการตรวจเอกสารสอบแล้ว ยังต้องตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ในห้องปฏิบัติการด้วย และต้องเป็นไปตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกิจกรรมนี้ มีด่านตรวจพืชและกองวิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช เข้ามาดำเนินการร่วมกับกลุ่มควบคุมพันธุ์พืช

หากพิจารณาในประเด็นการรวบรวมเมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อขายภายในประเทศ หลังจากผู้ประกอบการได้รับใบอนุญาตรวบรวมเมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้าแล้ว ต้องยื่นแบบแจ้งรายละเอียดของเมล็ดพันธุ์ควบคุมที่ขออนุญาต (เลขที่ พ.พ.) ตามแบบฟอร์มตามที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด โดยต้องแจ้งชนิดพืชและชื่อพันธุ์ของเมล็ดพันธุ์ควบคุมให้ถูกต้อง รวมทั้งชื่อการค้าต้องไม่ซ้ำ หรือคล้ายคลึงกับชื่อการค้าของผู้ประกอบการรายอื่นที่ได้รับอนุญาตแล้ว

สำหรับการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ควบคุม หลังจากผู้ประกอบการได้รับใบอนุญาตนำเข้า เมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้าแล้ว ต้องยื่นแบบแจ้งรายละเอียดของเมล็ดพันธุ์ควบคุมที่ขออนุญาต (เลขที่ พ.พ.) เช่นเดียวกับการรวบรวมเมล็ดพันธุ์ควบคุม โดยใช้เอกสารอ้างอิงผลวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์จากประเทศต้นทาง และต้องแจ้งรายการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้าแต่ละคราว ณ กลุ่มควบคุมพันธุ์พืช เพื่อให้กลุ่มควบคุมพันธุ์พืชส่งข้อมูลไปดำเนินการต่อ ณ ด่านตรวจพืช โดยเจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืชจะสุ่มเก็บตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ควบคุม เพื่อส่งวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์ ก่อนอนุญาตให้นำเข้าเมล็ดพันธุ์ควบคุมเข้ามาในประเทศไทยได้ สำหรับกรณีขอนำเข้าเมล็ดพันธุ์ควบคุมมิใช่เพื่อการค้า ผู้ประกอบการต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากกลุ่มควบคุมพันธุ์พืช โดยต้องชี้แจงเหตุผลที่ต้องการนำเข้า พร้อมระบุชนิด ชื่อพันธุ์ ปริมาณ และประเทศต้นทางให้ถูกต้องครบถ้วน แล้วจึงไปดำเนินการขอรับเมล็ดพันธุ์ควบคุม ณ ด่านตรวจพืช

ด้านการส่งออกเมล็ดพันธุ์ควบคุม หลังจากผู้ประกอบการได้รับใบอนุญาตส่งออกเมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้าแล้ว ผู้ประกอบการต้องยื่นแบบแจ้งรายการส่งออกเมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้าแต่ละคราว ณ กลุ่มควบคุมพันธุ์พืช เพื่อให้กลุ่มควบคุมพันธุ์พืชส่งข้อมูลไปดำเนินการต่อ ณ ด่านตรวจพืช แล้วจึงสามารถปล่อยสินค้าขาออกได้ โดยการขอใบรับรองสุขอนามัยพืช (Phytosanitary Certificate : PC) จะเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดจากประเทศปลายทาง

Cannabis กับเมล็ดพันธุ์ควบคุม

จากที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศให้ กัญชา กัญชง เป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุมแล้ว การดำเนินกิจการทางการค้า จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบด้วย การขออนุญาตก่อนประกอบกิจการ การแจ้งรายละเอียดเมล็ดพันธุ์ คุณภาพของเมล็ดพันธุ์ และ ฉลากบนภาชนะบรรจุเมล็ดพันธุ์

ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการรวบรวม ขยาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน เมล็ดพันธุ์ควบคุม จะต้องขออนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมายก่อนการประกอบกิจการ 5 ประเภท ได้แก่ รวบรวม ขยาย นำเข้า ส่งออก และนำผ่านซึ่งเมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้า โดยผู้ประสงค์จะดำเนินกิจการเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ กัญชา กัญชง จะต้องบรรลุนิติภาวะ มีถิ่นที่อยู่หรือสำนักงานในประเทศไทย ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ชื่อในการประกอบพาณิชย์กิจ ต้องไม่ซ้ำหรือคล้ายคลึงกับชื่อที่ได้รับใบอนุญาตอยู่แล้วต้องไม่อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตที่ยังไม่ครบสองปี มีสถานที่ที่เหมาะสมในการประกอบกิจการ เช่น มีการจัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ให้สามารถปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ให้มีคุณภาพ และมีเอกสารหลักฐานการได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษซึ่งขั้นตอนการยื่นคำขอรับใบอนุญาตรวบรวม ขยาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ผู้ประกอบการสามารถลงทะเบียนเพื่อใช้งานระบบใบอนุญาตและยื่นขอใบอนุญาตออนไลน์ได้ที่ <http://nsw.doa.go.th/public> โดยมีคู่มือในการใช้งานระบบให้ศึกษาและทำความเข้าใจ

หลังจากยื่นคำขอทางระบบออนไลน์แล้ว ผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องส่งคำขอและเอกสารประกอบ มาที่ กลุ่มควบคุมพันธุ์พืช สำนักควบคุมพืชวัสดุการเกษตร ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่พิจารณาและอนุมัติแล้ว ผู้ยื่นคำขอต้องชำระค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต โดยใบอนุญาตรวบรวม ฉบับละ 400 บาท สิ้นอายุวันที่ 31 ธันวาคม ใบอนุญาตนำเข้า/ส่งออก ฉบับละ 400 บาท สิ้นอายุหลังจากวันที่ออก 365 วัน และใบอนุญาตขยาย ฉบับละ 100 บาท สิ้นอายุวันที่ 31 ธันวาคม

ในส่วนของการแจ้งรายละเอียดเมล็ดพันธุ์ควบคุม กรณีเมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้าต้องแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามแบบแจ้งรายละเอียดเมล็ดพันธุ์ควบคุมที่ขออนุญาต เพื่อใช้สำหรับประกาศโดยทั่วไปว่าเมล็ดพันธุ์นั้น ๆ มีลักษณะอย่างไร เพื่อให้เกษตรกรหรือผู้ซื้อพิจารณาก่อนเลือกซื้อ มี 2 ประเภท คือ แบบแจ้งรายละเอียดของเมล็ดพันธุ์ควบคุมที่นำเข้าเพื่อการค้า โดยเมล็ดพันธุ์ควบคุมที่นำเข้าจากต่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจำหน่ายเมล็ดพันธุ์นั้นๆ ต้องแจ้งรายละเอียดของประเทศต้นทาง บริษัทต้นทาง

ลักษณะพันธุ์และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม พร้อมแสดงเอกสารประกอบ ได้แก่ คำอธิบายลักษณะประจำพันธุ์จากบริษัทต้นทาง หนังสือหรือใบอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และ รายงานผลการวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่แสดงว่าเมล็ดพันธุ์มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และอีกประเภทคือ แบบแจ้งรายละเอียดของเมล็ดพันธุ์ควบคุมที่รวบรวมเพื่อการค้า โดยเมล็ดพันธุ์ควบคุมที่รวบรวมเพื่อจำหน่าย ต้องแสดงแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ (สถานที่ปลูก) ความเป็นเจ้าของพันธุ์ (เจ้าของสายพันธุ์พ่อแม่) ลักษณะพันธุ์และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม พร้อมแสดงเอกสารประกอบ เช่น กรณีเมล็ดพันธุ์นำเข้าให้อ้างเลขที่แบบแจ้งฯ นำเข้า กรณีไม่ได้เป็นเจ้าของพันธุ์ให้แสดงหนังสือยินยอมให้ใช้พันธุ์ หนังสือหรือใบอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และ รายงานผลการวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่ออกโดยหน่วยงานราชการหรือที่กรมวิชาการเกษตรให้การยอมรับโดยผลวิเคราะห์ต้องมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม การแจ้งรายละเอียดของเมล็ดพันธุ์ควบคุมดังกล่าวสามารถยื่นคำขอผ่านระบบออนไลน์โดยแบบแจ้งฯ จะสิ้นสุดอายุ 5 ปีหลังจากวันที่รับแจ้ง แบบแจ้งดังกล่าวไม่มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและต้องต่ออายุก่อนแบบแจ้งสิ้นอายุล่วงหน้าอย่างน้อย 1 เดือน

สำหรับการจัดทำภาชนะบรรจุเมล็ดพันธุ์ควบคุม เมื่อได้รับอนุญาตให้รวบรวมเมล็ดพันธุ์ควบคุมเพื่อการค้าแล้ว ผู้รวบรวมจะต้องจัดให้มีฉลากภาษาไทยกำกับไว้บนภาชนะบรรจุ โดยจะต้องแสดงข้อความ ได้แก่ **ข้อความบังคับ “เมล็ดพันธุ์ควบคุม”** และ **คำเตือน “เก็บไว้ในที่แห้ง เย็น และมีอากาศถ่ายเท”** ข้อความอื่น ๆ คือ ชนิดพืชและชื่อพันธุ์ ชื่อผู้รวบรวม สถานที่รวบรวม และเครื่องหมายการค้า เลขที่ แบบแจ้งรายละเอียดเมล็ดพันธุ์ที่รวบรวม lot no. อัตราความงอก อัตราความบริสุทธิ์ อัตราส่วนของวัตถุอื่นที่ผสมหรือเจือปน และวันที่ทดสอบ และวันที่รวบรวม วันที่สิ้นอายุทำพันธุ์

เมล็ดพันธุ์ Cannabis กกับการนำเข้า

จากมาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ กัญชา กัญชง กำหนดอัตราความงอก ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และอัตราเมล็ดบริสุทธิ์ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 99 ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้ประกอบการห้าม

รวบรวม ขยาย นำเข้า และส่งออก เมล็ดพันธุ์ควบคุมที่คุณภาพต่ำกว่าที่กำหนดไว้ หากฝ่าฝืน มีโทษ ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ผู้ประสงค์จะนำเข้าเมล็ดพันธุ์กัญชา กัญชง ต้องแจ้งรายการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ควบคุมในแต่ละคราวโดยผู้นำเข้าควรเตรียมความพร้อมก่อนการนำเข้า โดยต้องได้รับอนุญาตประกอบกิจการจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาก่อน และสามารถยื่นคำขอทางระบบออนไลน์ของกรมวิชาการเกษตรล่วงหน้าได้ แต่เจ้าหน้าที่จะพิจารณาอนุมัติก็ต่อเมื่อเอกสารหลักฐานครบถ้วนถูกต้องแล้วเท่านั้น ซึ่งการนำเข้าเมล็ดพันธุ์กัญชา กัญชง ผู้นำเข้าจะต้องแสดงวัตถุประสงค์ของการนำเข้าให้ชัดเจน โดยเจ้าหน้าที่จะพิจารณาจากเอกสารที่ออกจากบริษัทต้นทางเป็นหลัก เช่น ใบกำกับสินค้า หนังสือรับรองอื่น ๆ การแจ้งรายการนำเข้าสามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ ได้ 2 กรณี คือ กรณีนำเข้ามิใช่เพื่อการค้า เช่น งานวิจัย การทดลอง ฯลฯ ผู้นำเข้าจะต้องแจ้งขั้นตอนการวิจัยและสถานที่ที่นำเมล็ดพันธุ์ไปใช้ (สามารถแจ้งทางระบบออนไลน์ เลือกเมนู แบบแจ้งสถานที่นำเข้าเมล็ดพันธุ์ควบคุม) เจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืชจะไม่สุ่มตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ชุดนั้น ๆ ไปตรวจสอบความงอกและความบริสุทธิ์ และกรณีนำเข้าเพื่อการค้า ในขั้นตอนการแจ้งรายการนำเข้าทางระบบออนไลน์ ผู้นำเข้าต้องระบุเลขที่ใบอนุญาตนำเข้า และระบุเลขที่แบบแจ้งรายละเอียดเมล็ดพันธุ์นำเข้า ทุกรายการสินค้า เจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืชจะสุ่มตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ ส่งไปตรวจสอบที่ห้องปฏิบัติการของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งปฏิบัติตามมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์นานาชาติ (International Seed testing Association ; ISTA) โดยอนุญาตให้นำเข้าเฉพาะเมล็ดพันธุ์ที่ได้มาตรฐานเท่านั้น หากพบเมล็ดพันธุ์คุณภาพต่ำ ผู้นำเข้าสามารถส่งกลับประเทศต้นทางหรือส่งให้กรมวิชาการเกษตรทำลาย แต่ทั้งนี้ต้องชำระค่าปรับตามเงื่อนไขของกรมศุลกากรด้วย

การนำเข้าเมล็ดพันธุ์กัญชา กัญชง จากต่างประเทศ นอกจากผู้นำเข้าจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติมอีกด้วย ซึ่งตามกฎหมายฉบับดังกล่าวพืชในสกุล Cannabis จัดเป็นสิ่งไม่ต้องห้าม สามารถนำเข้ามาได้ โดยต้องมีใบรับรองสุขอนามัยพืช (PC) ซึ่งออกให้โดย National Plant Protection Organization ของประเทศผู้ส่งออก และแจ้งนำเข้า ณ ด่านตรวจพืช แต่เนื่องจากการนำเข้าเมล็ดพันธุ์ ถือว่าเป็นส่วนขยายพันธุ์ จะต้องมียกหนังสือรับรองว่าเมล็ดพันธุ์ที่นำเข้าไม่ได้เป็นพืชที่ตัดแต่งสารพันธุกรรมเพิ่มเติมด้วย

จากข้อมูลของใบแจ้งการนำเข้า ณ ด่านตรวจพืชพบว่า มีการแจ้งนำเข้าเมล็ดพันธุ์พืชในสกุล cannabis ตั้งแต่ปี 2562 โดยในปี 2562 ปริมาณนำเข้ารวม 237.50 กิโลกรัม เป็นการนำเข้าจากเนเธอร์แลนด์ 37.50 กิโลกรัม มูลค่าประมาณ 2.53 แสนบาท และสเปน จำนวน 200 กิโลกรัม มูลค่าประมาณ 0.12 แสนบาท ปี 2563 ปริมาณนำเข้ารวม 91.35 กิโลกรัม โดยนำเข้าจากเนเธอร์แลนด์ 75.23 กิโลกรัม มูลค่าราว 5.88 แสนบาท สเปน 0.03 กิโลกรัม มูลค่าราว 0.03 แสนบาท สหรัฐอเมริกา 16 กิโลกรัม มูลค่าราว 0.08 แสนบาท และออสเตรเลีย 0.010 กิโลกรัม มูลค่าประมาณ 0.06 แสนบาท สำหรับปี 2564 ในช่วงเดือนมกราคม-สิงหาคม 2564 มีปริมาณการนำเข้ารวม 0.78 กิโลกรัม เป็นการนำเข้าจากเนเธอร์แลนด์ 0.50 กิโลกรัม มูลค่าราว 2.45 แสนบาท และสหรัฐอเมริกา 0.28 กิโลกรัม มูลค่าราว 2.30 แสนบาท

ขั้นตอนการนำเข้า เมล็ดพันธุ์กัญชงเพื่อการเพาะปลูก

Step 1

ยื่นคำขอรับใบอนุญาตนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 5 เฉพาะกัญชง ที่ อย.
พร้อมเอกสารหรือหลักฐานตามที่ระบุในแบบคำขอ (แบบกัญชง ๒) และแจ้งรายละเอียดของแผนการนำเข้า การจำหน่าย และการใช้ประโยชน์เมล็ดพันธุ์ (แบบข้อมูลนำเข้ากัญชง)

เมื่อได้รับใบอนุญาตนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษใน ประเภท 5 เฉพาะกัญชง แล้วจึงจะสามารถดำเนินการยื่นขอต่อไปได้

Step 2

ยื่นคำขอรับใบอนุญาตนำเข้าซึ่งกัญชง ในแต่ละครั้ง (แบบ NAR.5 HEMP) ที่ อย. พร้อมด้วยเอกสารประกอบการพิจารณา ดังนี้

- สำเนาใบคำสั่งซื้อ (Purchase Order) จากผู้รับอนุญาตปลูกกัญชง
- สำเนาใบอนุญาตผลิต (ปลูก) ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เฉพาะกัญชงของผู้ที่แจ้งความประสงค์ขอรับเมล็ดพันธุ์นำเข้า หรือรายงานการประจักษ์ของคณะกรรมการจังหวัดเกี่ยวกับการอนุญาตปลูกกัญชงของผู้ขอรับเมล็ดพันธุ์
- สำเนาใบรับรองผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์นำเข้า

เมื่อได้รับใบอนุญาตนำเข้าซึ่งกัญชงในแต่ละครั้ง แล้วจึงจะสามารถดำเนินการนำเข้าเมล็ดพันธุ์กัญชงได้

Step 3

ดำเนินการนำเข้า เมล็ดพันธุ์กัญชง

นำเข้าเมล็ดพันธุ์กัญชง ณ ด่านตรวจพืช

ผู้รับอนุญาตหรือผู้รับมอบอำนาจ แจ้งการนำเข้าพร้อมแสดงเอกสารประกอบ ได้แก่ ใบอนุญาตนำเข้าซึ่งกัญชงในแต่ละครั้ง ใบรับรองสุขอนามัยพืช ใบรับรองไม่ปนพืชตัดแปลงพันธุกรรม และเอกสารการนำเข้า

เมื่อผ่านการตรวจเอกสารประกอบ และสินค้า (เมล็ดกัญชง) แล้วจึงจะอนุญาตให้นำออกจากรถ

Step 4

<https://mnfda.fda.moph.go.th/narcotic/?p=9840>

ท่านผู้อ่านท่านใด หากประสงค์จะขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินการกับกัญชา กัญชง ในฐานะเมล็ดพันธุ์ ควบคุม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่กลุ่มควบคุมพันธุ์พืช สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร โทร 0 2579 3635 ในวันและเวลาราชการ

เมื่อสถานะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสังคมเปลี่ยนแปลงไป กฎ กติกา มารยาททางสังคมก็ย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยเช่นกัน ดังนั้น การปรับตัวจึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นทักษะสำคัญที่ทำให้สังคมของมนุษย์ยังคงงามเสมอ แต่ที่ขึ้นกับมุมมองว่าจะมองในมุมใด

(ขอบคุณ : กลุ่มควบคุมพันธุ์พืช กลุ่มวิชาการ สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร/ข้อมูล)

คำถามฉีกซอง

พบกับใหม่ฉบับหน้า
สวัสดี...อีกคน

กองบรรณาธิการจดหมายข่าวพลิบฯ
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

E-mail ang.moac@gmail.com

พืชสงวน 11 ชนิด ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- มาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ใดส่งออกซึ่งพืชสงวน เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรี และเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการทดลอง หรือวิจัยในทางราชการเท่านั้น

- บทลงโทษ : ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 30 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ข้อยกเว้น

ทุเรียน
Durio zibethinus Murray

ผลทุเรียนและเมล็ด ที่ติดไปกับผลทุเรียน

ทองเครี
Butea superba Roxb.

ที่ผ่านกระบวนการและไม่สามารถใช้ส่วนขยายพันธุ์ได้

กวาวเครี
Pueraria candollei Grah. var. *mirifloa* (Airy Shaw & Suvatabandhu Niyomdham)

ที่ผ่านกระบวนการและไม่สามารถใช้เป็นส่วนขยายพันธุ์ได้

องุ่น
Vitis vinifera L.

ผลองุ่นและเมล็ด ที่ติดไปกับผลองุ่น

ส้มโอ
Citrus maxima (Burm.) Merr.

ผลส้มโอและเมล็ดพันธุ์ ที่ติดไปกับผลส้มโอ

สละ
Salacca zalacca (Gaertner) Voss

ผลสละและเมล็ด ที่ติดไปกับผลสละ

ลิ้นจี่
Litchi chinensis Sonn.

ผลลิ้นจี่และเมล็ด ที่ติดไปกับผลลิ้นจี่

ลำไย
Dimocarpus longan Lour.

ผลลำไยและเมล็ดพันธุ์ ที่ติดไปกับผลลำไย

สับปะรด
Ananas comosus (L.) Merr.

ผลสับปะรดและหัวจุก ที่ติดไปกับผลสับปะรด

มะพร้าว
Cocos nucifera L.

มะพร้าวผลสด ที่นำไปรับประทาน

มะขาม
Tamarindus indica L.

ฝักและเมล็ด ที่ติดไปกับฝัก

ข้อยกเว้น หมายถึง ส่วนของพืชที่สามารถส่งออกได้

กลุ่มควบคุมพันธุ์พืช สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โทรศัพท์ 0 2579 3635 , 0 2579 7991 Email : seedactdo@gmail.com

ผลิใบ

ก้าวไกลมหาวิทยาลัยและ
นิคมอุตสาหกรรมเกษตร

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจ การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา : พิเศษชัย วิริยะพาหะ อังอร บัญญากิจ อนันต์ อักษรศรี สมบัติ ตงเต้า ธิดาคุณ แสนอุดม
บรรณาธิการ : อุดมพร สุพคุณ
กองบรรณาธิการ : อัจฉนา สุวรรณภู จินตน์กานต์ งามสุภา มธุรส วงษ์ภรณ์ จันระวี จิตรสพาน
ช่างภาพ : กัญญาณัฐ โพธิ์แดง
ช่างศิลป์ : มณฑา แกมเงิน กฤษฏา ดาวเรือง วรวิทย์ อ่ำช่าง
บันทึกข้อมูล : สมจิตต์ ยะลาหะ
จัดส่ง : ธวัชชัย สุวรรณพงศ์
สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ : 0 2561 2825 โทรสาร : 0 2579 4406
E-mail : prdoa55@gmail.com
พิมพ์ที่ : บริษัท สนองคุณการพิมพ์ จำกัด โทรศัพท์ : 0 2282 6033 4